

Landet altsaa den Gang var under Krigsforhold, arbejdede man videre paa et Fredsværk: man byggede ugenert videre, skjøndt Fjenden laa i Landet, laa i den By, hvor der blev bygget, og Fjenden, som aldrig havde tænkt sig Muligheden af et saadant heroiskt Arbejde, tillod Transporten til denne Opførelse af Viborg Domkirke. Dette viser jo, at selv et lille Land som Danmark kan indlade sig paa Heroisme, paa at gøre Noget, der falder andre Nationer svært, og jeg tror ikke, at Mange vilde have gjort os det efter, skjøndt det kun var et lille Værk i Forhold til, hvad der her er Tale om. Men jeg tror saaledes ogsaa, at man ikke af Hensyn til det økonomiske Tryk, der hviler over Landet — et Tryk, der er saa stort, at enhver Folkerepræsentants Tanke maa være koncentreret om, hvorledes det paa bedste Maade kan lettes, thi afflatte det kunne vi ikke, det er her som i det øvrige Europa — bør unblade at arbejde videre paa vort Forsvarsværk. Det er paavist her, saa at jeg ikke behøver at komme ind derpaa, at de Veie, hvorfra man ville kunne øse de økonomiske Midler til at fortsætte Forsvarsværket, ere saa forskellige. Jeg tror netop, at det er en Sag, der i allerhøjeste Grad maatte paahvile Repræsentationen at udfinde de mindst trykkende Midler til at gaa videre. Jeg tror, at det ikke vil være nogen uløselig Opgave men jeg tror, at vi fremfor Alt bør se bort fra den Mulighed, at vi kunne lægge Hænderne i Skjød og sige: Nu kunne vi ikke gaa et Skridt videre. Det ærede Medlem for Sorø Amts 1ste Valgkreds (Lauridsen) holdt for nogle Dage siden et Foredrag, der for min Betragtning ret var et Ord ud fra den danske Bondes Betragtningssmaade af disse Forhold. Jeg tror ikke det, han selv sagde, paa nogen mulig Maade fra vor Side vilde blive karakteriseret som en lavt liggende Betragtning — han brugte dette eller et lignende Ord — men jeg tror, at det, som skal sælde hans Betragtningssmaade, var det, at han gik ud fra, at vi bevæge os i en Fredstilstand. Det vide vi Alle, at vi ville Freden, og naar vi kunne opnaa denne, da kan man gaa ud fra den Betragtning, han gjorde gjældende, at vi kunne gaa tilbage til et Minimum af Krigsudgifter og sætte os paa Fredsfod; men man kan ikke nu sige, at

Danmark er stillet som Amerika; thi det forekommer mig, at den Tilstand, det ærede Medlem maalede, var den, som de nu have naaet i Nordamerika; men det er netop det, jeg gjorde gjældende, at Europa saa langt fra har naaet de Tilstand, som man har der. Disse Tilstande have ogsaa deres Mangler; men i Henseende til Krigsberedskab og Krigsudgifter staar man der ved det Ideal, som den ærede Taler, jeg tillod mig at nævne, har malet, og jeg siger da: Det er langt fra, at vi endnu have naaet til det Tidspunkt. Naar det først kommer — det sker maaste ikke i denne Slægt — da vil man kunne tænke sig, at Europas Stater sammenslutte sig, saaledes som de nordamerikanske Stater nu have gjort under en fælles Styrelse og med en fælles Land gaaende igjennem den hele Betragtning af Staten, og da vil maaste ogsaa Europa slutte sig sammen i en økonomisk Bestræbelse. Jeg kan nævne, at man vilde danne et Toldforbund, som saa Mange drømme om, hvor alle Europas Stater gaa i Fællesskab og ruste sig netop mod det ny Land Amerika for dergjennem at betrygge sig. Men vi have langt tilbage, indtil vi naae en saadan ideal Tilstand, og det, jeg fra mit Standpunkt tillod mig at gøre gjældende, var, at vi skulde følge med paa en Maade, der kan gjøre Nationen Ere, og som vi selv kunne overkomme, og jeg tror, at det i denne Henseende vil være Udvalgets Sag at finde en Løsning. Jeg skal i saa Henseende tillade mig at sige, at jeg følte mig noget stuffet, da det ærede Medlem for Præsto Amts 6te Valgkreds (Wojten) i sit Indledningsforedrag, gav en vis Udbygning til, at Udvalget vilde bestræbe sig for at finde en Løsning. Jeg følte mig noget stuffet; thi han tilføiede, at det maaste vilde blive en Løsning ad helt andre Veie, og der kan jeg ikke godt tænke mig, at man kan komme helt bort fra Kjøbenhavns Befæstning; thi om det end er sagt ved Debatten om denne Sag, at der kan bygges Militærdepoter, og at man kan lade være at omgive dem med Forsvarslinier, kunne vi dog ikke flytte vor Flaade. Det skal siges og atter siges, at den Flaade, vi have, er en Del af Nationens Kjæreste, Nationens Hjærte, den sætte vi høit. Det, som for mig er det Afgjørende, er, at hvor Flaadens Veie er, der skal man ogsaa instituere Forsvaret, det kan man ikke